

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2015 No. 1028

Rheolau Tribiwnlys y Gymraeg 2015

RHAN H
AMRYWIOL

Estyn yr amser

53.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (2), caiff y Tribiwnlys, ar gais parti, neu ar gymhelliad y Tribiwnlys ei hunan, gyfarwyddo bod cyfnod o amser sy'n cael ei bennu gan y Rheolau hyn (ac eithrio'r cyfnod sy'n cael ei bennu gan reol 11(1)) neu a gafodd ei bennu mewn cyfarwyddyd sydd wedi ei wneud o danynt, i gael ei estyn.

(2) Dim ond os yw'r Tribiwnlys o'r farn bod hynny'n deg ac yn gyfiawn y caiff y Tribiwnlys estyn cyfnod o amser yn unol â pharagraff (1).

(3) Caiff y Tribiwnlys estyn cyfnod o amser o ba bynnag gyfnod y bydd y Tribiwnlys yn ei ystyried yn briodol.

(4) Pan fo'r Tribiwnlys wedi estyn cyfnod o amser, rhaid dehongli cyfeiriad at y cyfnod hwnnw o amser yn y Rheolau hyn, neu mewn cyfarwyddyd sydd wedi cael ei wneud o danynt, fel pe bai'n gyfeiriad at y cyfnod o amser a estynnwyd felly.

Tynnu yn ôl

54. Caiff person dynnu cais yn ôl—

- (a) drwy roi hysbysiad i Ysgrifennydd y Tribiwnlys ar unrhyw adeg cyn gwrandawriad, neu
- (b) ar lafar mewn gwrandawriad.

Gorchymnion ar gyfer costau a threuliau

55.—(1) Fel rheol, rhaid i'r Tribiwnlys beidio â gwneud gorchymyn mewn perthynas â chostau a threuliau, ond, yn ddarostyngedig i baragraff (3), caiff wneud gorchymyn o'r fath—

- (a) yn erbyn parti os bydd y Tribiwnlys o'r farn bod y parti wedi bod yn gyfrifol am weithred neu anwaith amhriodol, afresymol neu esgeulus, neu am unrhyw fethiant i gydymffurfio â chyfarwyddyd, neu am unrhyw oedi y gellid, gyda diwydrwydd, fod wedi ei osgoi, neu, fod ymddygiad y parti, wrth wneud neu wrthwynebu'r cais, wedi bod yn afresymol,
- (b) yn erbyn cynrychiolydd os yw'r Tribiwnlys o'r farn bod y cynrychiolydd wedi bod yn gyfrifol am weithred neu anwaith amhriodol, afresymol neu esgeulus, neu am unrhyw fethiant i gydymffurfio â chyfarwyddyd, neu am unrhyw oedi y gellid, gyda diwydrwydd, fod wedi ei osgoi,
- (c) yn erbyn parti a fethodd â bod yn bresennol neu gael ei gynrychioli mewn gwrandawriad yr hysbyswyd y parti hwnnw ohono yn briodol,
- (d) yn erbyn y Comisiynydd os methodd y Comisiynydd â chyflwyno datganiad achos o dan reol 20,

- (e) yn erbyn y Comisiynydd os yw'r Tribiwnlys o'r farn bod y penderfyniad sy'n cael ei herio'n afresymol.
- (2) Ceir gwneud unrhyw orchymyn mewn perthynas â chostau a threuliau—
- (a) mewn perthynas â'r cyfan, neu unrhyw ran o unrhyw gostau a threuliau a achoswyd, neu unrhyw lwfansau a dalwyd, neu
- (b) mewn perthynas â'r cyfan, neu unrhyw ran, o unrhyw lwfans (ac eithrio lwfansau a delir i aelodau o'r Tribiwnlys) sydd i'w dalu i unrhyw berson at ddibenion, neu mewn cysylltiad â phresenoldeb y person hwnnw mewn gwrandawriad Tribiwnlys.
- (3) Ceir gwneud gorchymyn ar gyfer costau ar gais parti neu ar gymhellid y Tribiwnlys ei hunan.
- (4) Rhaid i barti sy'n gwneud cais am orchymyn o dan baragraff (3)—
- (a) cyflwyno cais ysgrifenedig a rhestr o'r costau sy'n cael eu hawlio i Ysgrifennydd y Tribiwnlys, a
- (b) cyflwyno copi o'r cais a'r rhestr o gostau i'r person y mae'n fwriad i'r gorchymyn cael ei wneud yn ei erbyn.
- (5) Ceir gwneud cais am orchymyn o dan baragraff (3) ar unrhyw adeg yn ystod yr achos ond ni cheir ei wneud yn hwyrach nag 28 diwrnod ar ôl y dyddiad—
- (a) pan gafodd yr hysbysiad yn cofnodi'r penderfyniad terfynol ar bob mater yn y cais ei ddyroddi,
- (b) ar ôl tynnu'n ôl y cais, pan wnaed gorchymyn yn gwrthod y cais,
- (c) yn dilyn ildiad y Comisiynydd, pan gafodd yr hysbysiad o benderfyniad ei ddyroddi.
- (6) Yn achos cais am orchymyn o dan baragraff (3)—
- (a) rhaid i'r Tribiwnlys ei wrthod os yw'r parti yn gofyn i'r Tribiwnlys ystyried mater sydd y tu allan i'w bwerau,
- (b) caiff y Tribiwnlys ei wrthod yn gyfan gwbl neu'n rhannol os, ym marn y Tribiwnlys, nad oes siawns resymol y gall y cyfan neu'r rhan ohono lwyddo.
- (7) Oni fydd cais am orchymyn yn cael ei wrthod o dan baragraff (6), rhaid ei benderfynu ar ôl rhoi cyfle i'r parti a'r person y mae'n fwriad i'r gorchymyn cael ei wneud yn ei erbyn cael eu clywed gan y Tribiwnlys.
- (8) Os bydd gorchymyn yn cael ei wneud o dan baragraff (3), caiff y Tribiwnlys roi cyfarwyddiadau y mae'n rhaid cydymffurfio â hwy cyn neu yn ystod y gwrandawriad costau.
- (9) Os digwydd i barti fethu â chydymffurfio â chyfarwyddyd a roddwyd o dan baragraff (8), caiff y Tribiwnlys gymryd y ffaith honno i ystyriaeth wrth benderfynu pa un ag i wneud gorchymyn ar gyfer costau ai peidio.
- (10) Caiff gorchymyn o dan baragraff (3) ei wneud yn ofynnol bod y parti neu'r cynrychiolydd y mae'r gorchymyn yn cael ei wneud yn ei erbyn yn talu i barti naill ai swm penodedig mewn perthynas â'r costau a'r treuliau a gafodd eu hachosi i'r parti arall hwnnw mewn cysylltiad â'r cais, neu'r cyfan neu ran o'r cyfryw gostau, fel y byddant yn cael eu hasesu, oni fydd cytuno arnynt.
- (11) Effaith gorchymyn o dan y rheol hon y dylai costau gael eu hasesu yw mai mater i'r llys sirol bydd gwneud asesiad manwl o'r costau hynny yn unol â Rheolau'r Weithdrefn Sifil 1998, naill ai ar y sail safonol neu, os pennir hynny yn y gorchymyn, ar sail indemniad.

Pŵer i arfer swyddogaethau

56.—(1) Yn ddarostyngedig i unrhyw gyfarwyddyd ymarfer sydd wedi cael ei wneud gan y Llywydd, caiff unrhyw swyddogaeth sy'n arferadwy gan y Tribiwnlys o dan y Rheolau hyn gael ei arfer gan—

- (a) panel tribiwnlys,
- (b) y Llywydd,
- (c) aelod o'r Tribiwnlys sydd wedi ei ymgymhwyso yn y gyfraith ac a gafodd ei awdurdodi mewn ysgrifen gan y Llywydd i arfer y swyddogaeth honno.

(2) Caiff unrhyw swyddogaeth sy'n arferadwy gan y Llywydd o dan y Rheolau hyn gael ei harfer gan aelod o'r Tribiwnlys sydd wedi ymgymhwyso yn y gyfraith ac sydd wedi ei awdurdodi gan y Llywydd i wneud hynny.

(3) Yn ddarostyngedig i reol 60(6), os bydd farw'r Cadeirydd neu os â'n analluog, neu os yw'n peidio â bod yn aelod o'r Tribiwnlys, yn dilyn penderfyniad o'r panel tribiwnlys, caiff y Llywydd neu Gadeirydd arall, sydd wedi ei benodi gan y Llywydd at y pwrpas, arfer swyddogaethau'r Cadeirydd.

Ysgrifennydd y Tribiwnlys

57. Caiff aelod arall o staff y Tribiwnlys, sydd wedi cael ei awdurdodi gan y Llywydd, gyflawni unrhyw swyddogaeth Ysgrifennydd y Tribiwnlys.

Y Gofrestr

58.—(1) Rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys gadw Cofrestr o'r ceisiau sy'n cael eu gwneud i'r Tribiwnlys.

(2) Rhaid gwneud cofnod yn y Gofrestr o bob cais, ac rhaid i'r cofnod hwnnw gynnwys y manylion canlynol pan fo'n briodol—

- (a) enwau a chyfeiriadau'r partïon,
- (b) manylion cryno o natur y cais,
- (c) dyddiad unrhyw wrandawriad, gan gynnwys unrhyw wrandawriad ar faterion rhagarweiniol neu achlysurol, a phan fo'n briodol, natur y gwrandawriad,
- (d) manylion o unrhyw gyfarwyddiadau neu orchmynion sydd wedi'u ddyroddi, a
- (e) y ddogfen y cafodd penderfyniad y panel tribiwnlys ei gofnodi ynddi o dan reol 47(3).

(3) Ceir cadw'r Gofrestr neu unrhyw ran ohoni mewn ffurf electronig.

Cyhoeddi

59.—(1) Rhaid i'r Tribiwnlys gyhoeddi ei benderfyniadau, yn unol â pha bynnag drefniadau sy'n briodol, ym marn y Llywydd.

(2) Ceir cyhoeddi penderfyniadau yn electronig.

(3) Os yw'n angenrheidiol i'r Tribiwnlys, er mwyn rhoi rhesymau llawn am benderfyniad, gyfeirio at faterion sy'n ymwneud ag unrhyw wybodaeth bersonol gyfrinachol neu sy'n ymwneud â phlentyn unigol neu â pherson arall sy'n agored i niwed, caiff y fersiwn o'r penderfyniad hwnnw sy'n cael ei gyhoeddi hepgor, i'r graddau sy'n ofynnol er mwyn gwarchod preifatrwydd y person o dan sylw, cyfeiriadau at y materion hynny.

Afreoleidd-dra

60.—(1) Ni fydd afreoleidd-dra, sy'n tarddu o fethiant i gydymffurfio ag unrhyw ddarpariaeth o'r Rheolau hyn, o gyfarwyddyd ymarfer neu o unrhyw gyfarwyddyd gan y Tribiwnlys cyn i'r Tribiwnlys gyrraedd ei benderfyniad yn peri, yn ei hunan, bod trafodion yr achos yn ddi-rym.

(2) Pan ddaw unrhyw afreoleidd-dra o'r fath i sylw'r Tribiwnlys, caiff y Tribiwnlys, os yw'n tybio y gallai unrhyw berson fod wedi ei ragfarnu gan yr afreoleidd-dra, roi pa bynnag gyfarwyddiadau

sydd, ym marn y Tribiwnlys, yn gyfiawn, er mwyn cywiro'r afreoleidd-dra, cyn cyrraedd ei benderfyniad.

(3) Caiff y Tribiwnlys, trwy dystysgrif wedi ei lofnodi gan y Llywydd neu gan Gadair y panel tribiwnlys o dan sylw, ar unrhyw adeg, gywiro camgymeriadau clerigol mewn unrhyw ddogfen sy'n cofnodi cyfarwyddyd neu benderfyniad gan y Tribiwnlys neu gan y Llywydd, ac a gafodd ei baratoi gan neu ar ran y Tribiwnlys, neu wallau mewn dogfennau o'r fath a gafodd eu hachosi gan lithriadau neu hepgorion damweiniol.

(4) Rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys, cyn gynted ag y bo'n ymarferol, anfon copi at bob parti o unrhyw fersiwn cywiriedig o ddogfen sy'n cynnwys rhesymau dros benderfyniad panel tribiwnlys.

(5) Pan fo person wedi penodi cynrychiolydd yn unol â rheol 17, rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys (er gwaethaf rheol 13(10)) anfon copi o'r ddogfen sy'n cael ei chyfeirio ati ym mharagraff (4) at y person yn ogystal ag at y cynrychiolydd.

(6) Pan fo'n ofynnol o dan y Rheolau hyn bod Cadeirydd yn llofnodi dogfen, ond na all y Cadeirydd wneud hynny oherwydd marwolaeth neu analluedd, rhaid i aelodau eraill y panel tribiwnlys lofnodi'r ddogfen ac ardystio bod y Cadeirydd yn analluog i'w llofnodi.

Profi dogfennau ac ardystio penderfyniadau

61.—(1) Mae dogfen sy'n honni bod yn ddogfen a gafodd ei dyroddi gan Ysgrifennydd y Tribiwnlys ar ran y Tribiwnlys, i'w hystyried yn ddogfen a ddyroddwyd felly, oni fydd y gwrthwyneb yn cael ei brofi.

(2) Bydd dogfen sy'n honni ei bod wedi ei hardystio gan Ysgrifennydd y Tribiwnlys fel copi cywir o ddogfen sy'n cynnwys penderfyniad panel tribiwnlys, yn dystiolaeth ddigonol o gynnwys y ddogfen honno, oni fydd y gwrthwyneb yn cael ei brofi.

Y dull o anfon, rhoi neu gyflwyno hysbysiadau a dogfennau

62.—(1) Rhaid i hysbysiad sy'n cael ei roi o dan y Rheolau hyn fod mewn ysgrifen a rhaid i barti y mae'n ofynnol iddo, o dan y Rheolau hyn, hysbysu Ysgrifennydd y Tribiwnlys o fater, wneud hynny mewn ysgrifen.

(2) Rhaid i hysbysiadau a dogfennau sydd i'w darparu o dan y Rheolau hyn gael—

- (a) eu hanfon drwy'r post dosbarth cyntaf rhagdaledig at Ysgrifennydd y Tribiwnlys neu'u danfon â llaw i swyddfa'r Tribiwnlys neu ba bynnag swyddfa arall y bydd y partion wedi'u hysbysi ohoni gan Ysgrifennydd y Tribiwnlys,
- (b) eu hanfon drwy drawsyriad ffacsimili i'r rhif a gafodd ei bennu ar gyfer y Tribiwnlys,
- (c) eu hanfon drwy e-bost i'r cyfeiriad a chafod ei bennu ar gyfer y Tribiwnlys, neu
- (d) eu hanfon neu'u danfon drwy ba bynnag ddull arall sy'n cael ei ganiatáu gan y Tribiwnlys neu a gafodd ei gyfarwyddo gan y Tribiwnlys.

(3) Rhaid i barti sy'n anfon hysbysiad neu ddogfen at y Tribiwnlys drwy e-bost neu drawsyriad ffacsimili beidio â thrin yr hysbysiad neu'r ddogfen fel pe bai wedi ei ddanfon neu ei danfon oni fydd cydnabyddiaeth o hynny wedi ei derbyn gan y Tribiwnlys.

(4) Yn ddarostyngedig i baragraff (5), os yw parti'n darparu rhif ffacsimili, cyfeiriad e-bost neu fanylion eraill ar gyfer cyflwyno hysbysiadau neu ddogfennau, rhaid i'r parti hwnnw dderbyn danfon dogfennau drwy'r dull hwnnw.

(5) Os yw parti'n rhoi gwybod i'r Tribiwnlys ac i'r parti arall na ddylid defnyddio dull cyfathrebu penodol, ac eithrio'r post dosbarth cyntaf rhagdaledig neu ddanfon â llaw, i ddarparu dogfennau i'r parti hwnnw, rhaid peidio â defnyddio'r dull hwnnw o gyfathrebu.

(6) Os yw'r Tribiwnlys neu barti yn anfon dogfen at barti neu at y Tribiwnlys drwy e-bost neu unrhyw ddull cyfathrebu electronig arall, caiff y derbynnydd ofyn i'r anfonwr ddarparu copi caled o'r ddogfen honno i'r derbynnydd. Rhaid i'r derbynnydd wneud cais o'r fath cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl cael y ddogfen yn electronig.

(7) Caiff y Tribiwnlys a phob parti gymryd yn ganiataol mai'r cyfeiriad sydd wedi ei ddarparu gan barti neu gynrychiolydd yw'r cyfeiriad y mae'n rhaid anfon neu ddanfon dogfennau iddo, ac y bydd yn parhau felly oni fyddant yn cael hysbysiad ysgrifenedig i'r gwrthwyneb.

(8) Ceir anfon yr hysbysiaidau a'r dogfennau y mae Ysgrifennydd y Tribiwnlys yn cael ei awdurdodi i'w hanfon, neu sy'n ofynnol iddo eu hanfon o dan y Rheolau hyn (yn ddarostyngedig i baragraff (10)) naill ai drwy'r post dosbarth cyntaf rhagdaledig, drwy drawsyriad ffacsimili, drwy e-bost, neu gellir eu danfon—

(a) yn achos parti—

(i) i gyfeiriad y parti hwnnw ar gyfer cyflwyno fel y cafodd ei bennu yn yr hysbysiad cais neu mewn hysbysiad o dan baragraff (9), neu

(ii) os nad oes cyfeiriad ar gyfer cyflwyno wedi ei bennu felly, i'r cyfeiriad olaf sy'n hysbys ar gyfer y parti hwnnw, a

(b) yn achos unrhyw berson arall, i breswylfa neu fan busnes y person hwnnw, neu, os yw'r person yn gorfforaeth, i swyddfa gofrestredig neu brif swyddfa'r gorfforaeth.

(9) Caiff parti, ar unrhyw adeg, drwy roi hysbysiad i Ysgrifennydd y Tribiwnlys, newid cyfeiriad y parti hwnnw ar gyfer cyflwyno o dan y Rheolau hyn.

(10) Rhaid defnyddio'r gwasanaeth danfon cofnodedig yn lle'r post dosbarth cyntaf i gyflwyno gwŷs sy'n mynnu cael presenoldeb tyst a ddyroddir o dan reol 41.

(11) Rhaid tybio bod hysbysiaidau neu ddogfennau a gafodd eu hanfon gan y Tribiwnlys drwy'r post dosbarth cyntaf yn unol â'r Rheolau hyn, ac na chafodd eu dychwelwyd at y Tribiwnlys, wedi dod i law'r derbynnydd ar yr ail ddiwrnod gwaith ar ôl y dyddiad postio oni ddangosir i'r gwrthwyneb.

(12) Rhaid tybio, oni ddangosir i'r gwrthwyneb, mai'r dyddiad postio yw'r dyddiad sy'n cael ei ddangos yn y marc post ar yr amlen sy'n cynnwys yr hysbysiad neu'r ddogfen.

(13) Rhaid tybio bod hysbysiad neu ddogfen a gafodd ei anfon gan y Tribiwnlys at barti drwy e-bost neu drawsyriad ffacsimili wedi ei ddanfon neu ei danfon pan fydd yr hysbysiad neu'r ddogfen cael eu derbyn mewn ffurf ddarllenadwy.

(14) Pan nad yw'n bosibl, oherwydd unrhyw reswm digonol, i gyflwyno unrhyw ddogfen neu hysbysiad yn y modd sy'n cael ei ragnodi o dan y rheol hon, caiff y Tribiwnlys naill ai hepgor y cyflwyno, neu wneud gorchymyn ar gyfer cyflwyno ym mha bynnag ddull amgen sydd, ym marn y Tribiwnlys, yn briodol, a bydd cyflwyno yn y dull amgen hwnnw'n cael yr un effaith â chyflwyno yn y modd sy'n cael ei ragnodi o dan y rheol hon.

Cyfrifo amser

63.—(1) Rhaid i weithred sy'n ofynnol gan y Rheolau hyn, gan gyfarwyddyd ymarfer, neu gan gyfarwyddyd ac sydd i'w gwneud ar ddiwrnod penodol neu erbyn diwrnod penodol gael ei gwneud erbyn 5pm ar y diwrnod hwnnw.

(2) Os yw'r amser sy'n cael ei bennu gan y Rheolau hyn, gan gyfarwyddyd ymarfer neu gan gyfarwyddyd ar gyfer gwneud unrhyw weithred, yn gorffen ar ddiwrnod nad yw'n ddiwrnod gwaith, bydd y weithred wedi ei gwneud yn brydlon os yw wedi ei gwneud ar y diwrnod gwaith canlynol.

(3) Os yw'r amser ar gyfer cychwyn achos drwy gyflwyno'r hysbysiad cais i'r Tribiwnlys o dan reol 11 yn gorffen ar ddiwrnod rhwng 25 Rhagfyr a 1 Ionawr, gan gynnwys y dyddiadau hynny—

- (a) bydd yr hysbysiad cais wedi ei ddarparu'n brydlon os daw i law'r Tribiwnlys ar y diwrnod gwaith cyntaf ar ôl 1 Ionawr, a
 - (b) rhaid peidio â chyfrif y dyddiau rhwng 25 Rhagfyr a 1 Ionawr, gan gynnwys y dyddiau hynny, wrth gyfrifo'r amser erbyn pryd y mae'n rhaid gwneud unrhyw weithred arall.
- (4) Nid yw paragraff (3)(b) yn gymwys pan fo'r Tribiwnlys wedi cyfarwyddo bod rhaid i weithred gael ei gwneud erbyn dyddiad penodedig neu ar ddyddiad penodedig.

Llofnodi dogfennau

64. Pan yw'n ofynnol o dan y Rheolau hyn bod dogfen wedi ei llofnodi, bodlonir y gofyniad hwnnw—

- (a) os yw'r llofnod wedi ei ysgrifennu, neu
- (b) yn achos dogfen a ddanfonwyd trwy ddull electronig yn unol â'r Rheolau hyn, gan lofnod electronig y person y mae'n ofynnol iddo ei llofnodi.